

Lietuvos
socialinio emocinio
ugdymo asociacija

2022 m. sausio 26 d. Nr. 4

SOCIALINIS IR EMOCINIS UGDYMAS IŠ ARTI

Būsiu laimingas, kai ...

Raimonda Kurauskienė,

Laikraščio redaktorė

Neseniai kolegė nusi-
stebėjo, kad šį mėnesį jos mėgs-
tamame sporto klube padaugėjo
sportuojančių žmonių. Bet turbūt
nieko keisto, juk sausis –
„pažadų sau tesėjimo mėnuo“.
Dažnai pasižadame ką nors pra-
smingo daryti nuo pirmadienio,
tačiau Kalėdiniu laikotarpiu su-
galvotų norų išpildymui bent jau
tą pirmąjį metų mėnesį paprastai
skiriame daugiau pastangų. Juk
kartais sau sakome, kad būsime
laimingi, kai... numesime svorio,
išmoksime susikalbėti užsienio

Foto K. Inkratos

kalba, užauginsime vaikus ir turėsime daugiau laiko sau. Bet neseniai perskaičiau min-
tį, kad laimė yra tas mažas tarpelis tarp „per daug“ ir „per mažai“, kai išmoksti džiaug-
tis tuo, ką turi. Kaip dažnai mes užmirštame, kad kiekvienas išaušęs rytas yra dovana. Ir
paliekame rytojui tai, kas gražu, kas verda širdyje. Kaip dažnai žvelgiame į tolius, ne-
matydami kasdienių savo ir kitų žingsnelių, užmiršdami, kad būtent jie veda mus į
ilgą, nuostabią, nuotykių pilną kelionę, pavadinimu GYVENIMAS.

O ketvirtojo elektroninio laikraščio „Socialinis ir emocinis ugdymas iš arti“
numerio puslapiuose labiausiai savo sėkmės istorijomis džiaugiasi mūsų mažieji. Vaikų
darželių mokytojos dalijasi bendrystės atradimais ne tik vietiniuose, bet ir tarptauti-
niuose projektuose. Vyresniųjų patirtys – mokinių konferencijos, saugumo jausmas,
kai įžengs į naują mokyklos korpusą visus metus turi tave globojantį devintoką, pačių
mokinių vykdomos bendraamžių apklausos apie gyvenimą mokykloje. Laikraštyje ga-
lėsite perskaityti, kaip jau penkiolika metų SEU sėkmingai diegiamas Klaipėdos rajone,
pasidomėti studentų atliktų tyrimų radiniais, rasti nuolatinės rubrikas pedagogams,
tėveliams ir vaikams.

Vakarai jau šviesėja, netrukus pasirodys ir kiti artėjančio pavasario ženklai,
bet jau dabar, jei turite ką papasakoti, aprašykite ir atsiųskite. Kūrybinė komanda jau
laukia straipsnių pavasariniam laikraščio numeriui. Ir nesakykite „kai“, juk visi esame
pašaukti laimei ir džiaugsmui, priimkite tai su dėkingumu ir nesistebėkim supratę, kad
mums gera ir kad esame laimingi.

Miela socialinio ir emocinio ugdymo bendruomene,

jau antrus metus LSEUA minės Tarptautinę socialinio ir emocinio ugdymo dieną. Praė-
jusiais metais kartu kūrėme pasižadėjimą socialiniam ir emociniam ugdymui, kurį gali-
ma pamatyti LSEUA FB paskyroje arba Youtube kanale.

2022 metų Tarptautinės SEU dienos minėjimo diena sutampa su mums brangia Kovo 11-ąja. LSEUA kviečia šiais
metais Tarptautinę SEU dieną padovanoti komplimentą Lietuvai. Socialinis ir emocinis komplimentas Lietuvai gali būti nupieš-
tas, išsakytas, padeklamuotas, apdainuotas ar išreikštas gerais darbais. Kviečiame jus skelbti LSEUA FB tinkle, savo sociali-
niuose tinkluose ir puslapiuose. Atsiųskite juos mums ir mes pasidalysime su kitais.

Skelbdami nepamirškite pažymėti #SEKomplimentasLietuvai arba įterpti SEU dienos logotipą.

#SEUdiena

2022 m. kovo 11 d. –
tarptautinė SEU diena

2022 m. sausio 27 d. –
LSEUA visuotinis narių susirin-
kimas Kaune.

2022 m. kovo 11 d. –
Tarptautinė SEU diena.

2022 m. kovo 14–18 d. –
SEU olimpiada „Dramblys“.

LSEUA 5 metų minėjimo
renginiai:

2022 m. gegužės 5 d. 15 val.
– apskritojo stalo diskusija LR
Švietimo, mokslo ir sporto mi-
nisterijoje „Emocinės sveikatos
raktas – savalaikis, nuoseklus
socialinis ir emocinis ugdymas“

2022 m. gegužės 6 d. – res-
publikinė konferencija
„Emocinės sveikatos raktas –
drąsa mokytis pažinti, jausti ir
veikti“

#SEKomplimentas Lietuvai

Diskusija apibendrinio LSEUA prezidentė dr. Daiva Šukytė

2021 m. spalio 26 d. vyko atvira Lietuvos socialinio emocinio ugdymo asociacijos diskusija apie tai, kas mums rūpi, kaip jaučiamės, ką matome ir girdime šiame nelengvame visiems periode. Pandemija, ribojimai, nežinia ir nerimas dėl sveikatos, ateities palietė mus visus. Bendrystė, kalbėjimasis – viena iš galimybių, padedančių įveikti sunkumus. Atviroje diskusijoje dalyvavo apie 200 asmenų, kurie atstovavo darželius, bendrojo ugdymo įvairaus tipo mokyklas, savivaldos institucijas, nevyriausybinės organizacijas. Diskusijos metu mūsų tarpe buvo pedagogai, pagalbos vaikui specialistai, vadovai, tėvai ir mamos. Mus visus vienijo ne tik noras pasidalinti ir kalbėti apie savijautą čia ir dabar, bet ir rūpestis, ką galime padaryti kartu ir atskirai, kad būtume sveiki ir saugūs, mes ir mūsų vaikai stiprėtų socialiai ir emociškai.

Diskusijos dalyvių teiravomės apie tai, kaip prie mūsų visų sėkmės galėtų prisidėti LSEUA.

Pasitelkę technologijas gavome vienijančius žodžius, kurie jungia visas mūsų grupes. Kviečiame paanalizuoti žodžius, apmąstyti ir pagalvoti, o ką Jūs matote, girdite ir jaučiate savo aplinkoje.

Analizuojant dalyvių pasisakymus, buvo išskirtas liūdesys, bendravimo netektys, pablogėję santykiai, susirūpinimas, viltis, kad viskas bus gerai, noras pamatyti kiekvieną ir padėti kiekvienam, išryškėja akivaizdus poreikis pagalbai ir tikėjimas socialiniu ir emociniu ugdymu.

Dalyviai diskusijoje dalijosi idėjomis, kurias mokyklų bendruomenės galėtų įgyvendinti tam, kad būtų lengviau įveikti sunkumus. Pateikiame keletą išsakytų idėjų:

- Pasiūlyti erdves kuriose mokiniai yra be telefonų ir įsitraukę į prasmingas veiklas.
- Įrengti sensorinį kambarį.
- Vaikus įtraukti į erdvių kūrimo procesą.
- Sukurti poilsio erdves klasėse.
- Klasės aplinką kurti kaip namų aplinką.
- Skatinti mokytojų bendravimą ne tik savo įstaigoje, bet ir tarp įstaigų.
- Mokyti visiems telkti dėmesį būti čia ir dabar.
- Drąsiai kreiptis pagalbos.
- Aktyviau pasitelkti pagalbai PPT darbuotojus, savanorius ir kitus bendruomenės narius.
- Vienyti visus miesto/rajono specialistus tarpusavio paramai.
- Keisti požiūrį į mokytojo padėjėjus.
- Mokyklos vadyba orientuota į pagalbą vaikui.
- Aktyviau įtraukti aptarnaujančią personalą į mokyklos renginius.
- Aktyvinti bendravimą su tėvais/šeimomis.
- Organizuoti dienas: Tylos diena, juoko diena, ačiū diena, emocijų diena, spalvų, patiekalų dienos,
- Mokyti mediacijos, meditacijos, jogos, stiprinti emocinius gebėjimus.
- Kurti klases mokinių, mokytojų video filmukus ar klipus.

Lietuvos socialinio emocinio ugdymo asociacijos nariai – aktyvūs ir didelę patirtį kaupiantys žmonės. Išsakytos diskusijų viltys, kad Asociacijos nariai dalyvis patirtimi, turės galimybę tobulėti, suteikia vilties, kad organizacija 2022 metais švenčianti penktuosius veikimo metus ir toliau bus auganti, stiprėjanti. Kviečiame visus ir toliau aktyviai dalyvauti bei kvieisti kolegas ir partnerius tapti Asociacijos nariais. Tik kartu galime būti stiprūs.

Koordinuotas ir nuoseklus socialinio ir emocinio ugdymo plėtojimas (Klaipėdos rajono pavyzdys)

Parengė Ramutė Sirutienė, Klaipėdos r. švietimo centro direktorė, ir dr. Daiva Šukytė, Socialinio ir emocinio ugdymo instituto vadovė

Socialinis ir emocinis ugdymas mokslinėje ir praktinėje literatūroje tyrinėjamas, analizuojamas kaip labai praktiškas, paprastas ugdymas, kurio tikslas – sudaryti palankias vaiko augimui, brandai ir tobulėjimui sąlygas. Šios palankios vystymuisi sąlygos turi leisti vaikui patirti sėkmę mokykloje ir gyvenime. Yra daug įrodymų, kad stiprinamos vaikų socialinės ir emocinės kompetencijos padeda išvengti krizių, stiprina atsparumą, didina profesinio, socialinio ir asmeninio sėkmingo ir pilnaverčio gyvenimo galimybes.

Apibendriname socialinio ir emocinio ugdymo įgyvendinimą Klaipėdos rajone nuo 2007 metų iki 2021 metų rudens. Nuoseklus darbas padėjo pasiekti daug gerų rezultatų: mokyklose sukurtos saugios mokymosi aplinkos, nuosekliai stiprėjo vaikų socialiniai ir emociniai įgūdžiai, mažėjo patyčių, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, gerėjo mokymosi pasiekimai ir kt. Tačiau pandemijos neigiamos pasekmės neaplenkė ir Klaipėdos rajono mokyklų mokinių. Nuo 2021 metų rugsėjo stebime suprastėjusius vaikų socialinius ir emocinius įgūdžius, todėl dar kartą turėjome galimybę įsitikinti, kad nuoseklus socialinis ir emocinis ugdymas dabar svarbus kaip niekad, prasmė įgavo naujų atspalvių ir įtikino, kad negalima apsiriboti atsitiktiniais socialinio ir emocinio ugdymo užsiėmimais arba vykdyti veiklas tada, kai „lieka laiko“. Socialinis ir emocinis ugdymas turi vykti nuosekliai ir reguliariai.

Apie visą 15 metų nuoseklaus SEU įgyvendinimo kelią Klaipėdos rajone, galite perskaityti Priede Nr. 1

Socialinis ir emocinis ugdymas Kauno r. Giraitės darželyje

Irena Bakevičienė,

Kauno rajono Giraitės darželio psichologė

Jau keletą metų esame Lietuvos Socialinio emocinio ugdymo asociacijos nariai. Prie šios asociacijos prisijungėme, nes manėme, kad saugi emocinė aplinka darželyje yra svarbiausia. Kasmet dalyvaujame draugiškoje SEU olimpiadoje „Dramblys“, įgyvendiname įvairias emocinio ugdymo programas – „Dramblys“, „Kimočiai“, „Zipio draugai“, vykdomė daug kitų užsiėmimų, akcijų, projektų socialinio emocinio ugdymo temomis.

Šiais metais vykdėme ilgalaikį projektą „Tai draugaukime visi – džiaugsme, baimėj, pyktyje ir liūdesy“. Projekto tikslas – kuo įvairesniais būdais ugdyti vaikų socialines emocines kompetencijas: savimone, savitvardą, socialinį sąmoningumą, atsakingą sprendimų priėmimą ir tarpusavio santykius.

Viso projekto metu vaikai draugavo su Spalviuku: mokėsi atpažinti emocijas ir jas saugiai išreikšti, valdyti pyktį, draugauti, bendradarbiauti, įsijauti į įvairių personažų emocijas, suvaidinti jas, nupiešti, mokėsi tolerancijos bei sutarimo.

LIONS QUEST programos „Laikas kartu“ įgyvendinimas Kauno Jono ir Petro Vileišių mokyklos priešmokyklinėse grupėse

Giedrė Čėsniienė, Laimutė Šiaudvytienė

Kauno Jono ir Petro Vileišių mokyklos priešmokyklinio ugdymo mokytojos

Socialinio ir emocinio ugdymo kontekstas švietimo sistemoje apima patyčių, žalingų įpročių ir kito pobūdžio vykdomos prevencijos rūšis, emocinę ir socialinę sveikatą. Socialinės ir emocinės kompetencijos svarbios pilietiškumo ugdymui, mokymosi motyvacijai bei akademiniai sėkmei – visi norime išugdyti atsakingą žmogų, gebantį priimti sprendimus, ir siekiame, kad jo gyvenimas puikiai klostytųsi.

Kauno Jono ir Petro Vileišių mokyklos priešmokyklinio ugdymo grupių ugdytiniai LIONS QUEST programoje „Laikas kartu“ dalyvauja nuo 2016 metų rugsėjo mėnesio. Socialinio emocinio ugdymo programa yra integruota į ugdymo procesą ir vaikai, pradėję kelionę priešmokykliniame amžiuje, auga kartu su ja iki aštuntos klasės, kol išvyksta mokyti į kitas įstaigas.

Programos „Laikas kartu“ pagrindas – savaitinė socialinio ir emocinio ugdymo valandėlė, kurią veda grupės mokytoja. Temos yra integruojamos, taip pat vyksta bendradarbiavimas su tėvais,

kurie pilnavertiškai dalyvauja vaiko ugdyme, padeda jam atlikti projekto „Jungiamo šeimas“ užduotis. Programos temas pateikiame nuosekliai, aktyvia mokymosi forma. Didelis koncentruotas dėmesys skiriamas gebėjimams ugdyti, o vykdomos veiklos aiškiai identifikuoja specifinius ugdymus įgūdžius.

Džiaugiamės vaikų tėvų (globėjų) įsitraukimu į mokyklos ir vaikų akademinį gyvenimą, skatiname juos domėtis ir dalyvauti priimančiais strateginius mokyklos veiklų planus bei rūpintis visos bendruomenės švietimu. Bendruomeniniai ryšiai stiprinami pasitelkiant įvairius projektus, mokyklos partnerystę, vykdam netradicinius renginius, akcijas, savanoriškas veiklas bei atvirai komunikuoiant socialinio ir emocinio ugdymo tema.

2020–2021 metais Kauno Jono ir Petro Vileišių mokyklos ikimokyklinių ir priešmokyklinių grupių mokytojos kartu su kitų Kauno miesto ir rajono įstaigų pedagogais dalyvavo ES finansuojamo projekto „Žaidžiu, kuriu, dalinuosi“ įgyvendinime. Projekto metu buvo įsigyta priemonių, skirtų STEAM inovatyvių veiklų organizavimui. Viena iš įsigytų priemonių – Lego Education Duplo kaladėlių rinkinys „Emocijos“. LIONS QUEST programos „Laikas kartu“ valandėlių metu priderinti emocijų rinkiniai praplėtė galimybes vaikams atpažinti ir suprasti emocijas, ugdyti savarankiškumą, o žaidžiant vaidmenų žaidimus ugdyti empatiją bei išmokyti spręsti problemas. Šie Lego education pasiūlyti sprendimai „Laikas kartu“ valandėlių metu paskatino priešmokyklinio amžiaus vaikų natūralų smalsumą tyrinėti ir mokyti žaidžiant, padėjo tobulinti ugdytinių įgūdžius.

LIONS QUEST programos „Laikas kartu“ įgyvendinimas:

- suteikia socialinių įgūdžių bendravimui ir bendradarbiavimui su juos supančiu pasauliu, aktyvina kalbą ir lavina ankstyvąjį raštingumą;
- leidžia atrasti savo galimybes ir įgyti pagrindinių gyvenimo įgūdžių, tobulina problemų sprendimus;
- ugdo svarbiausius pasirengimo mokyklai įgūdžius, sutelkiant dėmesį į kūrybinį tyrinėjimą, socialinį ir emocinį vystymąsi.

eTwinning projektas „Emocijų spalvos“

Raseinių lopšelio-darželio „Saulutė“ socialinė pedagogė Asta Kavaliauskienė ir Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnybos psichologė Rasa Baležentytė (projekto organizatorės)

Raseinių lopšelio-darželio „Saulutė“ socialinė pedagogė Asta Kavaliauskienė ir Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnybos psichologė Rasa Baležentytė 2021 m. kovo – lapkričio mėnesiais kvietė priešmokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikus dalyvauti projekte „Emocijų spalvos“ eTwinning platformoje.

Šis projektas skirtas vaikų socialinio emocinio intelekto ugdymui, pasitelkiant meną ir muziką. Vaikai, klausydamiesi muzikos ar gėrėdamiesi menu, patirtas emocijas buvo kviečiami išreikšti kūryboje. Jau pats projekto pavadinimas sako, kad spalvų ir emocijų tikrai netrūko! Džiugina ir tai, kad prie mūsų rengiamo projekto prisijungė draugai iš kitų miestų: Kauno lopšelis-darželis „Vaidilutė“, Alytaus lopšelis-darželis „Saulutė“, Mažeikių lopšelis-darželis „Saulutė“, Kauno Panemunės pradinė mokykla, Visagino lopšelis-darželis „Auksinis raktelis“, Klaipėdos lopšelis-darželis „Dobiliukas“, Alytaus lopšelis-darželis „Pasaka“.

Projekto dalyviai klausėsi klasikinės arba relaksacinės muzikos, gamtos garsų, padedant pedagogams susipažinti su M. K. Čiurlionio kūryba. Vaikai ne tik susipažino su menu, bet kartu ugdė pagarbą kitam, empatiją, stiprino socialinio emocinio intelekto įgūdžius, mokėsi konstruktyviai išreikšti kilusias emocijas. O jos buvo išreikštos labai spalvotai ir kūrybiškai! Tik pagalvokit – vieni vaikai piešė ant malkos gabalėlio, seno džinsinio audklo, folijos, kiti – konstravo, lipdė, kirpo, klijavė. Kitų dalyvių emocijos atsispindėjo kompozicijose iš daržovių arba miško gėrybių! Dar kiti projekto dalyviai judesiu improvizavo upės tekėjimą.

Kūrybiškumo, spalvų ir emocijų buvo daug! Laisvės kurti ir atsipalaiduoti – taip pat. Kaip sakė vienas iš dalyvių: „Nieko negalvojau...Tiesiog meditavau...“

Emocijų spalvos

Panevėžio lopšelio-darželio „Dobilas“ logopedė **Karolina Kačinskienė**.

Panevėžio lopšelio-darželio „Dobilas“ „Kiškučių“ grupės ugdytiniai susipažino su emocijomis.

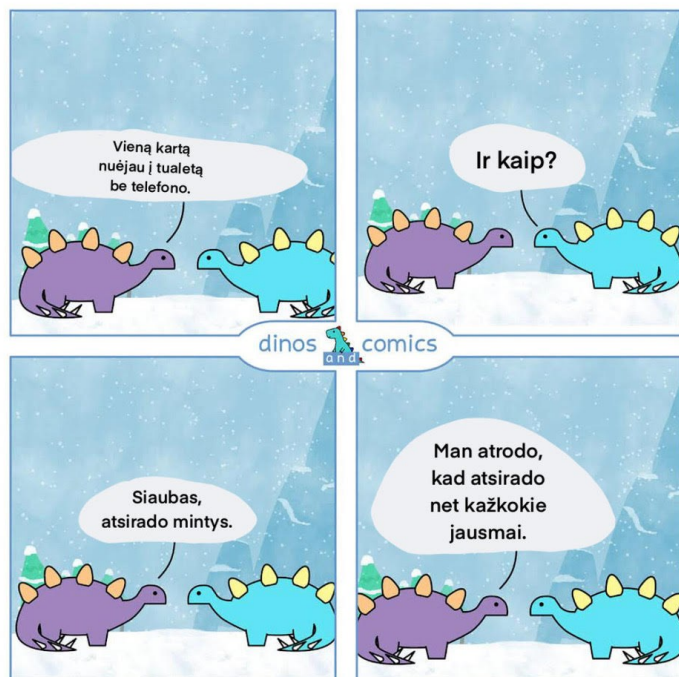
Mokytojos Linos Rimėnienės organizuotoje ugdymoje veikloje vaikai ne tik išgirdo naują žodį stiklainis, bet ir sužinojo, kad emocijos turi spalvas. Vandeni nuspalvino įvairiomis spalvomis, kurios kelia skirtingas emocijas. Išvardinę spalvas, kiekvieną spalvotą stiklainį pritaikė tam tikrai emocijai ir užklijo lipduką-veiduką. Vaikučiai kalbėjo ne tik apie emocijas, bet ir išsiaiškino, ką kiekviena iš jų reiškia.

Vėliau ugdytiniai grupėje ieškojo pasislėpusių emocijų-veidelų.

Drakoniukas

Drakoniuką lietuviškai prakalbino Ona Mingė Slušnytė

1 klasės mokinių socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas

Gabieta Retkutė

Vilniaus Tuskulėnų gimnazijos pradinė klasių mokytoja

Šiuolaikinėje visuomenėje pradedami akcentuoti ne tik mokinių akademiniai pasiekimai, bet vis labiau atkreipiamas dėmesys ir į vaikų socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymą. Tinkamai ugdomi ir plėtojami, jie skatina vaiko pasitikėjimą savimi, padeda užmegzti ir palaikyti gerus tarpasmeninius santykius bei turi įtakos sėkmingai jo atečiai. Kaip ir bet kurio tikslo, taip ir šio – vaikų socialinių ir emocinių įgūdžių stiprinimo – lengviau siekti susivienijus, bendradarbiaujant. Taigi išskiriamos keturios socialinio ir emocinio ugdymo aplinkos: klasė, mokykla, šeima, bendruomenė.

Siekiant išsiaiškinti, kaip pirmokams sekasi adaptuotis mokykloje, su kokiais sunkumais jie susiduria pirmiausia atliktas mokinių stebėjimas pamokų ir pertraukų metu bei surengti individualūs pokalbiai. Socialinių ir emocinių įgūdžių stiprinimui mokiniams buvo rodomas filmas „Išvirkščias pasaulis“, kuris padėjo mokiniams susipažinti su pagrindinėmis emocijomis, įžvelgti emocijų daromą poveikį mūsų veiksmams. Filme kiekviena emocija turi savo spalvą, o tai vaikams padeda geriau įsiminti pagrindines emocijas. Po filmo peržiūros vaikai dirbdami grupėse dar kartą įtvirtino pagrindines emocijas, žaidė žaidimą po detalę kurdami „emocionius“, spėliojo kitų grupių nupieštas emocijas. Taip pat stengėsi jas atpažinti ir iš garso įrašų.

Išanalizavus atliktas veiklas nustatyta, kad mokinių socialinius ir emocinius įgūdžius būtina plėtoti. Apibendrinant galima teigti, jog pasibaigus veikloms vaikai galėjo plačiau apibūdinti, nusakyti savo būseną (emociją). Taip pat beveik visi vaikai gebėjo išvardinti 6 pagrindines emocijas ir jas atpažinti iš paveikslėlio bei garso įrašo. Atliekant šį diagnostinį tyrimą pastebėta, kad vaikai darniai dirba grupėse, vieni kitiems padeda ir siekia bendrų tikslų kartu, o ne individualiai.

Atlikus diagnostinį tyrimą, numatytos penkios veiklos, skirtos ugdyti penkias pagrindines socialinių ir emocinių kompetencijų sritis: savimonę, savitvardą, socialinį sąmoningumą, tarpusavio santykius bei atsakingą sprendimų priėmimą. Šioms penkioms veikloms vykdyti naudojama socialinių emocinių kompetencijų ugdymo olimpiados „Dramblys“ medžiaga:

- pirmąja veikla siekiama padėti vaikams ugdyti savitvardos kompetenciją.** Šia veikla siekiama vaikams padėti suprasti, kad reikia, galima valdyti savo emocijas įvairiose situacijose. Užsiėmimo metu mokiniai skatinami atvirai išreikšti savo mintis, emocijas, atpažinti ir įvardinti jas spalvomis (geltona, mėlyna, raudona, žalia), taip pat atskirti jas pagal lygmenis: daug ir mažai energijos turinčias bei malonias ir nemaloniais emocijas. Tai padaryti padėjo emometras.
- antrąja veikla siekiama stiprinti ir ugdyti vaikų savimonę.** Šiame užsiėmime vaikai plėtojo specifinį gebėjimą suprasti emocijų ir jausmų daromą poveikį situacijos suvokimui, kai emocijos užvaldo mintis ir jas išsakydami galime net įskaudinti ar įžeisti kitą žmogų. Po užsiėmimo vaikai geba išsakyti mintį susieti su emocija, bet sugalvoti, kokios mintys juos aplanko, kai jaučia tam tikrą emociją, dar yra neįveikiama užduotis. Tačiau mokiniai geba suvokti, jog emocijas ne visada reikia parodyti kitam žmogui, nes jos tą žmogų gali įskaudinti. Taip pat mokiniai nurodo, kad reikia bandyti kalbėtis, diskutuoti apie tai, kas jiems nepatinka ar erzina.
- trečiąja veikla siekiama ugdyti mokinių socialinį sąmoningumą.** Šia veikla siekiama padėti vaikams suprasti, kad žmonių skirtumai nėra blogis, ir skatinamas mokinių noras pažinti kitą asmenį, suprasti jo savijautą, požiūrį, kad galėtume kartu su kitais pasidžiaugti ar juos pagosti.
- ketvirtąją veiklos tyrimo užsiėmimas – žaidimas „Klasės šnipai“.** Juo siekiama stiprinti vaikų tarpusavio santykius, skatinti mokinius bendrauti, labiau pažinti vienas kitą, atrasti bendrus pomėgius ir susidraugauti. Dar prieš šią veiklą, penkiems mokiniams iš klasės buvo nusiųsti įvairūs klausimai apie juos pačius. Prašyta mokinių atsakyti, atsiųsti atsakymus mokytojai ir juos išlaikyti paslaptį iki pat žaidimo pabaigos. Nors mokiniai dar tik pirmokai, bet išlaikyti paslaptį jiems puikiai pavyko!
- penktąja veikla siekiama ugdyti vaikų atsakingų sprendimų priėmimo gebėjimus.** Pirmiausia padėti mokiniams suvokti iškilusią problemą, vėliau stengtis priimti protinę, apgalvotą sprendimą, įvertinant galimas priimto sprendimo pasekmes, taip pat suvokti, kad nors ir esame skirtingi, tuos skirtumus reikia priimti. Daugiau bendraujant su žmogumi galima rasti ir panašumų, kurie padės mums sustiprinti draugystę. Jau veiklos tyrimo eigoje pastebėta, kad mokiniai tampa pakantesni ir tolerantiškesni vienas kitam.

Apibendrinant veiklos tyrimą galima teigti, jog mokinių socialiniai ir emociniai įgūdžiai pagerėjo. Mokiniai praplėtė savo suvokimą apie kito žmogaus pažinimą, tarpusavio santykių bei jų palaikymo svarbą. Taip pat pagilino savo suvokimą apie empatijos naudą bei geba suvokti, kad nors ir esame skirtingi, tuos skirtumus reikia priimti. Daugiau bendraujant su žmogumi galima rasti ir panašumų, kurie padės mums sustiprinti draugystę. Jau veiklos tyrimo eigoje pastebėta, kad mokiniai tampa pakantesni ir tolerantiškesni vienas kitam.

Žaidimas: Sujungti viena grandine

Tikslas: mokytis derinti tarpusavio veiksmus bendradarbiaujant, perduodant gerą patirtį.

Reikalingos priemonės: virvės arba lipnios juostos teritorijos/ starto – finišo pažymėjimui.

Žaidimo aprašymas: Visa grupė sustoja į eilę taip, kad kiekvienas prie kito liestųsi pečiais ir kojomis (kulkšnimis). Grupė neatitraukdama nei pečių, nei kojų vienas nuo kito, turi praeiti

duotą atstumą (~6 metrus). Atstumą galima paženklinoti virvėmis arba lipnia juosta ant grindų: vieni linija žymi startą, kita – finišą.

Aptarimas: Grupė aptaria savo patyrimą, kaip jai sekėsi ieškoti būdų, susitarti tarpusavyje dėl sprendimo bei atlikti užduotį. Kas nulėmė sėkmę bei kokie išmokti dalykai yra svarbūs bendradarbiaujant grupėje.

Vilniaus „Šviesos“ pradinės mokyklos mokytoja ekspertė Renata Zakarienė

2021 m. lapkričio 24 d. Vilniaus „Šviesos“ pradinėje mokykloje vyko šalies teorinė-praktinė 2–4 klasių mokinių konferencija „Atverk miesto vartus“, kurioje dalyvavo mūsų mokyklos mokiniai ir svečiai iš kitų mokyklų. Renginys vyko hibridiniu būdu: mokyklos mokiniai dalyvavo salėje, o svečiai prisijungė nuotoliniu būdu.

Pirmoje dalyje buvo perskaityta net 10 pranešimų tolerancijos tema. Savo pateiktis, projektus, apklausas, tyrimus, sukurta knyga bei standinius pranešimus pristatė 2–4 klasių mokiniai. Visuose pasisakymuose vyravo nuomonė, kad draugišką, tolerantišką ir saugią aplinką klasėje, mokykloje reikia kurti nuolat.

Praktinėje konferencijos dalyje trys grupės mokinių kartu su prisijungusiais svečiais atliko užduotis: žiūrėjo filmukus apie ypatingus vaikus, diskutavo, piešė namus, kuriuose apsigyventų kartu su ypatingais vaikais ir pristatė, kaip jie bendrautų, jei jų aplinkoje tokių vaikų būtų. Apibendrinus pristatymus ir praktinę renginio dalį prieita prie išvados, kad ši konferencija padės mokiniams tapti jautresniais, nuoširdesniais, draugiškesniais vieni kitiems. Jie mokės greičiau atpažinti ypatingus vaikus šalia savęs ir žinos daugiau būdų, kaip su jais susidraugauti.

Konferencija vaikams labai patiko. Jos pabaigoje dalyviai nenorėjo skirstytis, svečiai džiaugėsi nauja patirtimi ir praktine kūrybine veikla.

Kad „didelėje“ mokykloje būtų drąsiau

Vilkaviškio r. Virbalio pagrindinės mokyklos socialinė pedagogė Giedrė Ožalienė

Tikiu, kad daugelis iš mūsų vaikystėje svajojo turėti vyresnį brolių arba sesę. Tie, kurie turėjo, didžiavosi ir jautėsi saugesni (Bus kas užstos!), o kas neturėjo – slapčia pavydėjo pirmiesiems. Vilkaviškio rajono Virbalio pagrindinėje mokykloje penktųjų ir šeštųjų klasių mokiniai į klausimą Ar turi vyresnį brolių / sesę? drąsiai gali atsakyti taip. Nors jų nesieja jokie kraujo ryšiai.

Kai pradinų klasių mokiniai ateina į „didelę mokyklą“ - daug kas pasikeičia, kartais būna baugu. Moko skirtingi mokytojai, naujoje aplinkoje gali ir pasiklysti, tenka pratintis prie vertinimo pažymiais... Iš vyriausio ir „kiečiausio“ pradinėje mokykloje tampa pažeidžiamas ir toks mažas didelėje... Visa tai kelia nemažai nerimo, baimės, streso ir įtampos daugeliui penktokų. Būtent šios penktokėlių baimės tapo idėja, startu ir poreikiu ieškoti būdų, kaip gerinti mokinių saugumą mokykloje bei padėti greičiau ir sėkmingiau apsiprasti naujoje aplinkoje.

Vykdydamos LIONS QUEST programą, rašydamos įvairiausių projektus, siekdamos išnaudoti vyresniųjų mokinių teigiamas savybes ir gebėjimus, ugdyti lyderystę, mentorystę, savanorystę, o taip pat gerinti mokinių savijautą mokykloje, teikti vienas kitam pagalbą, patirti bendruomeniškumą ir įvairių nuotykių, mokyklos socialinė pedagogė Giedrė Ožalienė ir psichologė Anželika Bučinskienė nuo 2017 metų ketvirtą kartą penktokams „padovanoja“ po vyresnį brolių arba sesę.

Jeigu galvojate, kad vyresniųjų tiesiog būna paprašyta pasirūpinti mažaisiais, labai klystate. Devintokai atsakingai ruošiami šiam iššūkiui. Mokiniai iš anksto būna supažindinti su laukiančiomis pareigomis ir atsakomybėmis, perspėti dėl galimų sunkumų. Numatomi tikslai, planai, idėjos, daug bendraujama individualiai. Penktokų ir devintokų poros atrenkamos atsižvelgiant į mokinių asmenines savybes, charakterį, gebėjimus ir kt. Susipažindindami mokiniai jau patys ieško, kas juos sieja, kokie bendri pomėgiai, norai bei kokie tarpusavio skirtumai, kuriuos taip pat reikia išmokyti gerbti.

Vyresnieji padeda mokytis. Prisidėjus nuotoliniam ugdymui mokiniai vieni kitiems rašė palaikymo laiškus. Vyresnieji ir dabar sprendžia jaunėlių mokymosi, pamokų lankymo ar net elgesio problemas, aptaria mokymosi rezultatus, sėkmes ir nesėkmes, ieško būdų pažangumui gerinti. Organizavo protmūšį, slėpynes, mokė origami lankstymo meno, surengė kahoot viktoriną ir filmo peržiūrą, žaidė judriuosius žaidimus, dalyvavo krikštynose (dovanų nešė tortą), organizavo picų valgymo vakarėlius. Taip mokiniai skatinami bendradarbiauti ir padėti vieni kitiems.

Devintokai prisiima atsakomybę už savo veiksmus, mokosi numatyti tolimesnius mokymosi tikslus, yra priversti prisiminti jaunesniųjų klasių mokymosi medžiagą, kad galėtų padėti penktokams, be abejo, turi jiems rodyti ir tinkamą pavyzdį. Kartais mokiniai kartu leidžia laiką per pertraukas ir net po pamokų. Kai reikia, nevengia sudrausminti savo jaunesniuosius draugus. Vyresnieji džiaugiasi, kai sulaukia penktokų tėvų žinučių, padėkų, net dovanėlių.

Visų projekto dalyvių kiekvieną rudenį arba pavasarį laukia dovana – kelionė „Gyvenimo tikslų bieškančią“, kurios metu siekiama vaikams parodyti, kiek daug gyvenime priklauso nuo jų pačių pasirinkimų. Iš pradžių vyksta į priklausomybių centrą. Mokiniai net susigraudina, kai 40–50 metų vyras pasakoja apie tai, kad kažkada vos nemirė perdozavęs narkotikų, o dabar didžiausia svajonė – baigti bent vie-nuolikąją klasę. Tokių susitikimų metu transliuojama paprasta žinutė – ne viską šiame gyvenime reikia išbandyti.

Patyrę emocinį šoką mokiniai visada vyksta į Fizinių ir technologijos mokslų centro Nanoinžinerijos skyrių. Čia jaunieji mokslininkai papasakoja vaikams apie save, savo mokslinį kelią, parodo laboratorijas, supažindina su naujausiais, pasaulinės reikšmės išradimais. O kaipgi be pramogų? Kelionės metu vaikai turi puikią galimybę palyginti, kaip jų gyvenimas gali susiklostyti priėmus vienus ar kitus sprendimus.

Nors iš pradžių visa tai buvo lyg žaidimas, kad vaikams būtų smagu ir gera, tačiau mokytojai, tėvai ir patys mokiniai pastebėjo, kad toks modelis išėjo visiems į naudą. Penktokai jaučiasi drąsesni turėdami mokykloje vyresnius brolius ar seseris, kurie taip pat yra priversti mažesniesiems rodyti deramą pavyzdį. Nesunku atspėti, kurių klasių mokiniai mokykloje jaučiasi saugiau, o kurių yra patys draugiškiausi...

Marijampolės Sūduvos gimnazijos psichologė

Lilija Kavaliauskienė

Keletą metų mūsų mokykloje vykdoma LIONS QUEST programa, todėl noriu pasidalinti su jumis programos „Raktai į sėkmę“ gerą patirtimi.

Viskas prasidėjo 2021 m. rugsėjo viduryje. Vienoje trečiųjų gimnazistų (vienuoliktųjų) psichologijos pamokoje uždaviau jiems klausimus apie grįžimą į kontaktinį ugdymą, apie jų savijautą pasikeitusiose gimnazijos aplinkose bei pasidalinau planais dėl bendros visų mokinių apklausos. Nustebino mokinių reakcija: ar tai kažkam įdomu? O ką tai keičia? Tada Karolina, mokinių parlamento narė, pasiūlė atlikti pačių mokinių sukurtą apklausą mokiniams. Taip susibūrė 15 savanorių mokinių grupė.

Pirmieji du susitikimai buvo susipažinimo, atvirumo valandėlės, tolimesnio darbo tikslų ir kiekvieno nario atsakomybės aptarimas. Bendravome Teams platformoje po pamokų arba tiesiogiai sutartu metu. Antrame etape kiekvienas grupės narys prisidėjo prie anketos kūrimo ir tobulinimo. Trečias etapas buvo fizinis darbas: anketų spausdinimas, jų paruošimas kiekvienai klasei. Ketvirtame etape kiekvienas grupės narys atliko apklausą savo pasirinktoje klasėje. Kiti du etapai buvo bendras kolektyvinis darbas, rezultatų skaičiavimas. Septintas etapas buvo labai ypatingas, nes reikėjo išskirti kiekvienos klasės stiprybes, tobulintinas ir pagalbos reikalaujančias sritis. Šis užsiėmimas jiems buvo įdomiausias, nepaisant „išorės vertintojų“ stebėjimo. Jie analizavo rezultatus, teikė išvadas ir net rekomendacijas pagal savo patirtį.

Visi anketos klausimai buvo suskirstyti į 7 kategorijas: savijauta gimnazijoje, santykiai su bendraklasiais, emocijos pamokoje, laisvalaikis po pamokų, savęs vertinimas, bendras paaugliškas nerimas, streso lygis. Kiekvieną kategoriją grupės narys vertino atskirai savo tirmojoje klasėje. Kitas etapas buvo labai draugiškas, nes kūrėme pateiktųjų šabloną, kuriame kiekvienas suvedė savo gautus rezultatus.

Sunkiausias etapas buvo parengtų pateiktųjų pristatymas išsirinktoje klasėje. Nutarėme tai atlikti poromis. Puikiai pavyko. Mokiniai bendraamžiams uždavė labai atvirus ir nuoširdžius klausimus.

Paskutinis etapas buvo grupės narių patirtų emocijų, gerų patirčių ir sunkumų aptarimas. Jie jau yra numatę tolimesnius žingsnius.

Kodėl viską pasakoju labai išsamiai, žingsnis po žingsnio? Nes kartais girdžiu, kad šiuolaikiniai mokiniai nieko nenori. Tačiau matau, kad jie - tokie pat žingeidūs, norintys dėmesio ir sėkmės, tik priartėjimas prie jų po saviizoliacijos ar karantino - šiek tiek kitoks. Jei mes, suaugusieji, sudarome mokiniams sąlygas daryti tai, kas įdomu ir prasminga, jie nustebina visus aplink.

Patys gražiausi ir šilčiausi linkėjimai visiems LIONS QUEST programų organizatoriams. Jeigu kas nors norėtų, esu pasiruošusi turima medžiaga pasidalinti ir su kitomis mokyklomis.

Dar kartą apie įtraukųjį ugdymą

Kuriame pasaką

Šakių rajono Gelgaudiškio pagrindinės mokyklos bibliotekos vedėja

Danutė Dvylaitienė

Šakių rajono Gelgaudiškio pagrindinėje mokykloje kasmet spalio mėnesį vyksta mokyklos bibliotekos organizuojami renginiai, skirti tarptautiniam mokyklų bibliotekų mėnesiui paminėti. Mokiniai skaito knygas, aptaria jas, vykdo įvairias veiklas.

Pernai veiklose dalyvavo keletas klasių specialiųjų poreikių mokiniai ir logopedė-specialioji pedagogė Rūta Rinkevičienė. Dalyviai kalbėjosi, kaip gimsta knyga, kokį kelią ji nueina, kol pasiekia savo skaitytoją. Žemesniųjų klasių mokiniai ypač mėgsta pasakas, todėl ir patys pabandė sukurti pasaką. Bibliotekoje apžiūrėdami pasakų knygas, jie aiškinosi pasakų bruožus, struktūros elementus ir patys tapo kūrėjais. Mokiniai parašė, iliustravo ir „išleido“ knygą „Katino Tigriaus kelionė“. Dabar turime puikią knygą apie gelgaudiškiečio katino nuotykius! Ir tai dar ne viskas – Tigris gyvas, jo nuotykių tęsiasi, tad ir knyga turės tęsinį.

Mintis į kūrybinį procesą įtraukti specialiųjų poreikių mokinius itin pasiteisino – mokiniai dirbo noriai, kruopščiai ir kūrybingai, džiaugėsi rezultatu.

Mokymo metodas:

Pamąstykite, pasiskirstykite poromis, pasidalinkite

Šis metodas - tai bendra mokymosi veikla, skatinanti mokinius apmąstyti tekstą ir perteikti savo idėjas bendraamžiams. Mokytojas iš anksto paruošia klausimą, paprastai neturintį konkretaus atsakymo ir paprašo mokinių trumpai atsakyti į jį raštu. Vėliau, pasiskirstę poromis, jie stengiasi parengti bendrą atsakymo variantą, apjungiantį abiejų mokinių pateiktas idėjas. Mokytojas stengiasi pakviesti kuo daugiau porų pasidalinti atsakymais, skirdamas joms po pusę minutės.

SAVO KLASĖJE MES SAKOME...

„Kaip galiu tai padaryti geriau?“

Vietoj...

„Man neišeina.“

„Leiskite man pabandyti kitu būdu.“

Vietoj...

„Aš pasiduodu.“

„Klaidos yra mokymosi dalis.“

Vietoj...

„Aš susimoviau.“

„Ar padariau geriausią, ką galiu?“

Vietoj...

„Baigiau!“

„Mokymasis užima laiko.“

Vietoj...

„Man per sunku.“

„Kaip mes galime pasimokyti vienas iš kito?“

Vietoj...

„Jis/ji už mane
protingesnis(-ė).“

„Man patinka iššūkiai.“

Vietoj...

„Darysiu tik tai,
ką jau moku.“

„Mano pastangos ir požiūris yra svarbiausi.“

Vietoj...

„Aš nemoku.“

Šaltinis: WE ARE TEACHERS
<https://www.weareteachers.com/classroom-poster-8-phrases-that-nurture-growth-mindset/>

Pagal Dr. A. P. Witham

Būkite su savo vaiku – kai kiti aplink skub;
Vaikščiokite su savo vaiku – kai kiti vien bėga;
Kalbėkite su savo vaiku – kai kiti garsiai šaukia;
Klausykitės savo vaiko – kai kiti apsimeta užsiėmę;
Juokitės su savo vaiku – kai kiti žiūri pikta;
Žaiskite su savo vaiku – kai kiti patys nori būti linksminami;
Pagirkite savo vaiką – kai kiti mato tik nusižengimus;
Mokykitės iš savo vaiko – kai kiti praradę žinių poreikį;
Svajokite su savo vaiku – kai kiti tapo ciniški;
Skaitykite savo vaikui – kai kiti teikia pirmenybę televizoriui;
Melskitės su savo vaiku – kai kiti praradę tikėjimą;
Atsiprašykite savo vaiko – kai kiti apsimeta neklystantys;
Drausminkite savo vaiką – kai kiti nesugeba nustatyti apribojimų;
Apkabinkite savo vaiką – kai kiti neįvertina prisilietimo jėgos.

Nusišypsokime:

Fizinio ugdymo pamokoje visi guli ant nugaros ir „važiuoja dviračiu“.

- Kodėl tu nesportuoji, o ramiai guli?, - klausia mokytoja mokinio.
- Argi nematote? Aš važiuoju nuo kalno.

- Kokių gyvūnų grupei priklauso akiniuotoji gyvatė? - klausia mokytoja.

- Tikriausiai trumparegių, - atsako mokinys.

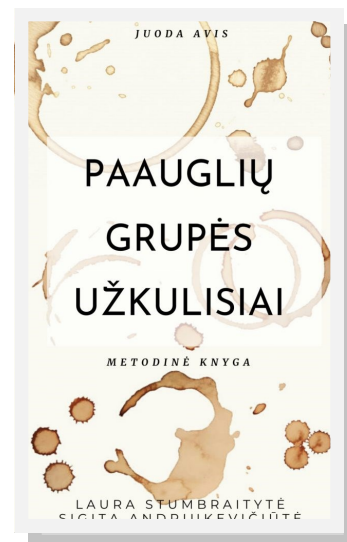
Knygų lentynėlė

Paauglių grupės užkulisiai

Juoda Avis, Laura Stumbraitytė, Sigita Andriukevičiūtė

Mažoji leidykla 2021 metais išleido knygą, kurioje beveik septynerių metų praktiką turinčios autorės pateikia 26 metodus, kuriuos pritaikė ir adaptavo paauglių grupėms. Visi metodai yra suskirstyti pagal tris grupės dinamikos etapus: grupės pradžią, brandą ir pabaigą. Kiekvieno metodo aprašą autorės pradeda istorija, kurią kažkada teko patirti su paauglių grupe. Taip norima kuo aiškiau parodyti metodo taikymo specifiką bei jo suteikiamą naudą. Siekiant apsaugoti kiekvieno istorijos dalyvio konfidencialumą, istorijos yra pakeistos taip, kad žmonės negalėtų savęs atpažinti. Po istorijos pateikiamas kiekvieno metodo taikymo aprašas, supažindinantis su tikslais, eiga, patarimais grupės vadovui bei kitais svarbiais aspektais.

„Paaugliai jau žino, jog visai nesvarbu, kokį žaidimą žaidžiame, ar kokias priemones naudojame, svarbiausia viso proceso dalis visada yra refleksija. O tam, kad ir jūs geriau suprastumėte, kaip viskas vyksta mūsų rate – kviečiame į „Paauglių grupės užkulisius“, - sako Laura ir Sigita.

**Tariame AČIŲ visiems, padėjusiems ketvirtajam laikraščio numeriui išvysti dienos šviesą.
Kviečiame dalytis patirtimi, siųsti straipsnius ir nuotraukas pavasario numeriui.**

Kūrybinė komanda:

Redaktorė

Raimonda Kurauskienė
tel. nr. +370 652 50502
el. p. raimonda.kur@gmail.com

Pradinukų dienoraščiai

Vida Rudelienė
tel. nr. +370 685 71160
el. p. vidarud@gmail.com

Tėvams apie vaikus

Onutė Misiukevičienė
tel. nr. +370 699 36137
el. p. o.misiukeviciene@gmail.com

SEU vakar, šiandien ir rytoj

dr. Daiva Šukytė
tel. nr. +370 682 61208
el. p. ltseuasociacija@gmail.com

Progimnazijų džiaugsmas ir rūpesčiai

Jolanta Vengalienė
tel. nr. +370 682 15375
el. p. j.vengaliene@yahoo.com

Maketavimo darbai:

Kęstutis Inkrata
tel. nr. +370 618 76537
el. p. inkata@gmail.com

Darželinukų atradimai

Indrė Matevičienė tel.
nr. +370 686 77313
el. p. direktore@raseiniusaulute.lt

Gimnazistų realybė ir svajonės

Giedrė Volungevičienė
tel. nr. +370 315 69104
el. p. giedrevol@gmail.com

Kalbos stiliaus redaktorė

Gitana Melnykaitė

Parengė Ramutė Sirutienė, Klaipėdos r. švietimo centro direktorė, ir dr. Daiva Šukytė, Socialinio ir emocinio ugdymo instituto vadovė

Klaipėdos rajono socialinio ir emocinio ugdymo plėtojimo istorijos apžvalga

2007 m. Klaipėdos rajono švietimo centras kartu su Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriumi atliko anketinę apklausą apie žalingų įpročių paplitimą mokyklose ir pateikė situacijos analizę. Buvo nutarta Klaipėdos rajono mokykloms pasiūlyti diegti socialinio ir emocinio ugdymo programą LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“. 2008 m. pradėta diegti LIONS QUEST programa „Paauglystės kryžkelės“ Priekulės I. Simonaitytės gimnazijoje, Gargždų „Kranto“, Dituvo ir Vėžaičių pagrindinėse mokyklose. Nuo 2009 metų pamažu į „Paauglystės kryžkelių“ programos diegimą įsitraukė beveik visos mokyklos, o jau dirbančios mokyklos stiprino savo komandas, siųsdamos mokytojus dalyvauti 3 dienų seminaruose.

2013 – 2014 m. rajono mokyklose pradėta diegti LIONS QUEST programa „Raktai į sėkmę“. Programos diegimas remiamas LIONS Clubs International fondo. Visi rajono 9–12 klasių mokytojai dalyvavo mokymuose ir pasiruošė dirbti su programa. 2015–2016 m. mokyklos pradėjo diegti LIONS QUEST programą „Laikas kartu“. Mokymuose dalyvavo beveik visi priešmokyklinio ir pradinio ugdymo mokytojai.

Šiuo metu Klaipėdos r. mokyklose LIONS QUEST mokymuose yra dalyvavę 95 proc. mokytojų. Kiekvienais metais Klaipėdos r. savivaldybė finansuoja LIONS QUEST mokymus, kuriuose dalyvauja Klaipėdos rajono mokyklose pradėję dirbti nauji mokytojai.

Socialinio ir emocinio ugdymo mokykloje ir LIONS QUEST programoms pastiprinti 2011 m. visų rajono mokyklų vadovai dalyvavo mokymuose „Nuoseklus SEU plėtojimo mokykloje įgyvendinimas“, kurių metu mokėsi dirbti ir naudotis CASEL vadovu ir priemonių rinkiniu (2006). 2013 m. priešmokyklinio, pradinio bei 5–6 klasių mokytojai, specialistai, vadovai papildomai dalyvavo mokymuose Det er Mitt Valg „Smurto ir seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos programa“. Taigi, nuo 2008 metų į nuoseklų LIONS QUEST programų diegimą įsitraukė visos Klaipėdos rajono mokyklos ir LIONS QUEST programose šiuo metu dalyvauja 90,6 proc. mokinių.

2020 metai lėmė SEU įsitvirtinimą rajono mokyklose. Metų pradžioje 10 rajono mokyklų vadovų ir pedagogų turėjo galimybę dalyvauti Suzane Keister, SEU programų įgyvendinimo ekspertės iš JAV, mokymuose apie 5 įsitraukusio mokyto metmenis, kurio pagrindas – socialinis emocinis ugdymas. 12-oje rajono mokyklų sudarytos ir parengtos veikti SEU tvarumo konsultantų komandos. Jų misija – teikti pagalbą mokytojams ir taikyti SEU integravimo įrankius visoje mokykloje.

2020 m. rugsėjo 6 d. įsteigta Socialinio ir emocinio ugdymo metodinis būrelis (MB), jungiantis rajono mokyklų SEU tvarumo komandas, kuriam vadovauja Loreta Kaltauskienė, LIONS QUEST programų instruktorė. Metodinis būrelis vienija visų rajono mokyklų SEU tvarumo komandų koordinatorius. Parengtas MB veiklos planas, pagal kurį vykdomi bendri metodiniai pasitarimai ir renginiai: SEU komandos praktinė-kūrybinė patyriminė vasaros stovykla „Nuo poreikių, vertybių iki pozityvių santykių“, respublikinė konferencija „Pozityvių santykių ugdymo galimybės ir plėtojimas klasėje, bendruomenėje, šeimoje“, metodiniai užsiėmimai „Mokinių asmeninė ugdymas“, Asmenybės tikslų ir ūgties dienoraštis; gerosios patirties sklaidos renginiai, kuriuose SEU komandos dalijasi praktinės veiklos pavyzdžiais. SEU MB pasitarimuose aptariama patirtis, kaip mokyklose pritaikomi SEU integravimo visoje mokykloje įrankiai. Mokyklų SEU koordinatoriai susidaro savo veiklos planus ir vykdo jų įgyvendinimo stebėseną. SEU integravimas į mokyklos gyvenimą tampa mokyklos veiklos kultūros dalimi. MB veiklos padeda užtikrinti SEU tęstinumą ir tobulinimą rajono mokyklose.

Klaipėdos r. SEU bendruomenė taip pat aktyviai dalyvauja politikos formavimo procesuose, pvz., rengiant Socialinio ir emocinio ugdymo koncepciją, kuri tapo „Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programos, skirtos mokinių socialinėms ir emocinėms kompetencijoms ugdyti, įgyvendinimo tvarkos aprašo“ pagrindu.

2019 m. pabaigoje SEU strateginio planavimo darbo grupė parengė ir išsiuntė raštą „Dėl XVIII vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plano sveikatos ir švietimo srities rengimo“ Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo bei Sveikatos reikalų komitetams, Priklausomybių prevencijos ir Savijudysių ir smurto prevencijos komisijai nariams. Rašte pasidalinta Klaipėdos rajono SEU diegimo mokyklose patirtimi ir pateikti siūlymai XVIII Vyriausybės Programos įgyvendinimo priemonių planui.

Įgyvendintos kitos rajono iniciatyvos, sustiprinusios socialinį ir emocinį ugdymą. 2014 m. birželio 19 d. įsteigta Strateginė SEU programų įgyvendinimo darbo grupė ir pasirašytas savivaldybės memorandumas „Mums rūpi kiekvienas vaikas“. Memorandumą pasirašė Klaipėdos rajono politikai, mokyklų vadovai, socialiniai partneriai. Pagrindinė memorandumo idėja – sutarti, kad ugdyti socialines ir emocines vaikų kompetencijas svarbu, tad buvo reikalingas įsipareigojimas tai daryti. Pasirašiusieji sutarė:

1. SEU sistema skirta nuosekliam mokinių socialinės ir emocinės kompetencijos ugdymui, profesiniam veiklinimui, skatina kūrybiškumą, empatiją, savanorystę ir mokymąsi tamaujant bendruomenei.

2. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimui, susijusiam su SEU programų ir mokymo metodų naudojimu, sudaromos prioritetingos sąlygos.

3. Į SEU įtraukiami ne tik mokyklos, bet ir vietos bendruomenės nariai ir kt.

4. Siekiami mokinių sėkmės mokykloje ir gyvenime, sudarome galimybes mokinių SEU poreikiams tenkinti ir skiriame ne mažiau kaip vieną savaitinę valandą nuosekliams SEU užsiėmimams.

2015 m. rudenį pradėtas socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo stebėsenos tyrimas.

Dabartinės politikos sąlygos stiprinti SEU kompetencijas rajono mokyklose:

SEU įtrauktas į Klaipėdos rajono Strateginį planą 2009 – 2020 m.;

SEU mokytojų kvalifikacijos tobulinimas finansuojamas savivaldybės lėšomis;

Veikia VVG ir Pagalbos vaikui specialistų komandos ugdymo įstaigose, tinkama specialistų kvalifikacija, turimos kompetencijos nuolat tobulinamos;

Įsteigta ir dirba PPT, Švietimo centras, Visuomenės sveikatos biuras, Socialinių paslaugų centrai, NVO, Savivaldybės Sveikatos ir Vaiko teisių apsaugos skyriai;

Nuo 2020 metų pradėta rūpintis, kad visose mokyklose būtų ruošiami SEU konsultantai.

SEU programų mokykloje sėkmės įgyvendinimo veiksniai – pozityvi mokyklos administracijos nuostata, motyvuoti mokytojai, tikslus programos suvokimas, įtraukti mokinių tėvai, mokyklos personalas ir bendruomenė, nuolat formuojami mokinių teigiami įgūdžiai ir požiūris į gyvenimo reiškinis.

Klaipėdos rajono savivaldybės SEU modelio vizija – efektyviai veikianti socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo sistema Klaipėdos rajono savivaldybės mokyklose, kuri yra orientuota į sąmoningos asmenybės ugdymą, įtraukianti visas mokyklų bendruomenių grupes, apimančią mokinių veiklas plačiame socialinių partnerių tinkle, gerai žinoma rajono bendruomenei ir turinti aiškius veiklos vertinimo ir valdymo instrumentus.

Klaipėdos rajone pradėjus socialinio ir emocinio ugdymo plėtojimą mokyklose 2008 metais, 2021 metais galima džiaugtis pasiektais rezultatais. *Socialinio ir emocinio ugdymo Klaipėdos rajono švietimo įstaigose sėkmės veiksniai:*

- tarpinstitucinis švietimo, sveikatos, vaiko teisių apsaugos tarnybos, socialinių paslaugų, policijos, politikų bendradarbiavimas,

- planuojamos ir skiriamos lėšos socialinio ir emocinio ugdymo įgyvendinimui,

- žmonių iniciatyvumas ir tikėjimas, kad tai svarbu,

- bendruomenės ir mokyklų vadovų susitarimai bei požiūris į socialinį ir emocinį ugdymą,

- nuoseklus darbas, vykdoma nuolatinė stebėseną.

Apibendrinamos norėtume pasidalyti Klaipėdos rajono mokyklų bendruomenių, politikų 2014 metais pasirašyto memorandumo žodžiais, kurie išlieka aktualūs ir 2022 metais:

Mes tikime, kad:

1. Socialinės ir emocinės kompetencijos yra jaunų žmonių sėkmės pamatas ne tik mokykloje, bet ir tolimesnėje veikloje, siekiant būti produktyviais darbuotojais bei aktyviais piliečiais;

2. SEU įgūdžiai yra lavinami nuosekliai per tam skirtas pamokas bei užsiėmimus įvairių tipų bendrojo ugdymo mokyklose, siekiančiose visuminio mokinių ugdymo, ir tinka kiekvienam vaikui;

3. Mokiniai turi ne tik žinoti, bet ir gebėti konstruktyviai veikti ištikus nesėkmei, produktyviai dirbti su kitais, bendrauti ir bendradarbiauti sprendžiant problemas, planuoti savo profesinę karjerą;

4. SEU skatina motyvaciją mokytis, didina atsakomybės jausmą ir įsipareigojimus mokyklai, gerina lankomumą. Mokiniai daugiau laiko skiria pamokų ruošai, gerėja jų mokymosi, pasiekimų patikrinimų ir egzaminų rezultatai, sėkmingiau baigia pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas;

5. SEU mažina mokinių probleminių elgesį, patyčias, smurtinius nusikaltimus, alkoholinių gėrimų, tabako ir psichotropinių medžiagų vartojimą, gerina mokinių sveikatą;

6. Pozityvūs pokyčiai yra būdingi mokiniams, kurie dalyvauja SEU veiklose.

Tikimės, kad šį patirtis padrąšins ir kitus imtis nuoseklų žingsnių įgyvendinant mokyklose socialinį ir emocinį ugdymą nuosekliai ir tvariai.